Mentekötő

Készítés ideje	19. század
Készítés helye	Magyarország
Anyag	ezüst, igazgyöngy, drágakő
Technika	öntött, aranyozott, zománcozott
Méretek	átmérő: 5,8 cm
Leltári szám	55.61.1-2
Egyéb	Stílusa az Egger-testvérek stílusával rokon. Egger Dávid, Henrik és az ifjabb Sámuel a XIX. századi magyar ötvösség kiemelkedő művészei voltak. A magyar zománcművesség hagyományaiból táplálkozó művészetük számos megrendelőt, illetve műpártolót vonzott, így Ipolyi Arnoldot is, aki Egger Dávid (1832–1897) egyik kiemelkedő megrendelője volt. A kiállított mentekötő Ipolyi püspök ajándékaként került be az esztergomi Keresztény Múzeum gyűjteményébe.

Leírás

A zománcozással, igazgyönggyel és drágakövekkel díszített mentekötő az erdélyi, illetve magyar ötvösség hagyományain építkező, XIX. századi magyar ötvösművészet egyik szép példája. Két, azonos méretű boglárt formázó korongját lánc köti össze. Alaplemezén az ezüstből készített kis kazettákat volutákat, és leveleket ábrázoló, színes zománcdíszítés tölti ki. A szélső sávokban egy-egy, fehérre színezett és vörössel erezett, egymással ellentétesen álló voluta találkozási pontját, és a feketével és zölddel színezett leveleket egy-egy igazgyöngy díszíti.
Középső részét egy korong alakú alaplemezen emelkedő,volutákból, levelekből és kék színű virágszirmokból kiépített, több szintes motívumsor zárja le, melynek közepét és az okkersárgára színezett volutákat egy-egy gránát ékesíti.

A magyar férfiviselet egyik jellegzetes darabja volt az általában a térd alá érő felső kabát, a mente, mely alkalmanként lehetett rövidebb, érhetett csak a felső combig, vagy hosszabb, s érhetett akár a sarokig is. Lehetett ujjatlan, könyékig érő és egészen a mente aljáig érő, hosszú ujjú is – a XVI–XVII. században ez utóbbi volt a legkedveltebb. Anyaga viselőjének anyagi ereje szerint változott, az egyszerű posztótól, a drága itáliai bársonyig. Anyaguk az évszakok, illetve az időjárás szerint is változott, a téli mentéket általában bélelték, s a ruhadarabot gyakorta prém is díszítette. A mentét zsinórozás és díszes gombok is ékesítették– ez utóbbiak készülhettek arany-, ezüst-, vagy selyemfonalból, vagy akár ékkövekből is.
Gyakran hordták “panyókára vetve”, vagyis vállra vetve – ez volt az a viseleti mód, amikor leginkább szükség volt a mente szárnyainak összekapcsolására – erre szolgált a mentekötő. Férfiak és nők egyaránt, hordták (ezért van a mentekapcsok díszítésében is jellegzetesen férfi-női stílus). A mentét télen felöltve, nyáron díszruhaként, "panyókára" vetve viselték a vállukon, ekkor használták megerősítésére a mentekötőt, vagy menteláncot.

Proveniencia

Ipolyi-gyűjtemény

